

Baudelaire

VYZVÁNÍ K CESTĚ

Je jedna nádherná země, jak se říká, skutečný ráj, o níž sním a chci ji navštívit s jednou starou přítelkyní. Jedinečná země, ponořená do mlhy našeho Severu, kterou bychom mohli nazvat Orientem Západu, evropskou Čínou, natolik se tam rozbujela žhavá a rozmarná fantazie, tak ji trpělivě a umírněně ozdobila svými mudrci a svou rozkošnou vegetací.

Skutečně rajská země, v níž je všechno krásné, bohaté, klidné a poctivé, v níž se přepych s potěšením zhlíží v pořádku, v níž se žije v hojnosti a příjemně se dýchá, v níž nedochází k nepořádkům, zmatkům a ničemu nepředvídanému, v níž se štěstí snoubí s mlčením, v níž je poetická sama kuchyně, zároveň tučná a pikantní, a v níž všechno připomíná tebe, můj drahý anděle.

Znáš tu horečnatou nemoc, jež se nás zmocňuje při mrazivém rozechvění, to nostalgické volání dalek, tu úzkost zvědavosti? Je to země, která je ti podobná a v níž všechno je krásné, bohaté, klidné a poctivé, v níž fantazie stvořila západní Čínu, v níž se životu příjemně dýchá, v níž se štěstí snoubí s mlčením. A právě tam je třeba odejít žít, právě tam je třeba odejít zemřít!

Ano, právě tam je třeba odejít dýchat, snít a prodlužovat si hodiny nekonečným vzrušováním smyslů. Jeden hudebník napsal Vyzvání k tanci – kdo však složí *Vyzvání k cestě*, které bude možné nabídnout milované ženě, sestře, již jsme si sami vyvolili?

Ano, právě v takovém ovzduší bude krásné žít – tam, kde hodiny, jež se nejvíce vlečou, přinášejí více myšlenek, kde orloje odbíjejí štěstí hlouběji a výrazně slavnostními údery vážnosti.

Na zářících vlysech nebo na zlacených kůžích vyzářujících chmurné bohatství nenápadně žijí obrazy, které jsou stejně blažené, klidné a hluboké, jako byly duše umělců, kteří je vytvořili. Západ slunce, jež tak bohatě osvětluje jídelnu či salon, prozařují krásnými látkami nebo zdobenými vysokými okny, jež jsou olovem rozdělena na mnoho tabulek. Nábytek je masivní, kuriózní, bizarní, plný tajných zákoutí a skrývá jako rafinované duše. Zrcadla, kovy, látky, klenoty a fajáns hrají pro oči němou a tajuplnou symfonii a ze všech věcí, ze všech koutů, z prasklin v zásuvkách a ze záhybů látek se line jedinečná vůně, jakési sumaterské *Vrať se*, snad duch toho místa.

Říkám ti, skutečný pozemský ráj, v němž je všechno bohaté, čisté a zářivé jako klidné svědomí, jako velkolepé kuchyňské nádobí, jako skvělé šperky, jako pestrá bižuterie! Oplývá poklady světa jako dům pracovitého člověka, který si skutečně zaslouhuje celý svět. Jedinečná země, převyšující všechny ostatní jako umění přírodu, v níž jedno napravuje sen a druhé se upravuje, zkrášluje a proměňuje.

Kéž hledají, kéž ještě hledají, kéž bez ustání posunují meze svého štěstí, ti alchymisté zahradnictví! Kéž vypíší cenu šedesáti nebo sta tisíc zlatých florénů pro toho, kdo vyřeší jejich ctižádnostivé problémy! Vždyť já sám jsem objevil svůj *černý tulipán* a svou *modrou jirinu*.

Neporovnatelná květino, znovu nalezený tulipáne, jino-tajná jirino, viď, že je třeba odejít žít a vzkvétat do té krásné a tak klidné, tak snivé země? Neuvízla bys snad sama v sobě a nemohla by ses zrcadlit, abych se vyjádřil jako nějaký mystik, ve svých *astrálních souvztažnostech*?

Snít! Stále snít! A čím je duše ctižádnostivější a jemnější, tím víc se sny vzdalují od toho, co je možné. Každý člověk v sobě nosí svou dávku přirozeného opia, neustále vylučovaného a obnovovaného – a kolik vlastně napočítáme od narození až do smrti hodin naplněných nepředstíraným potěšením, které nám přinášejí úspěšné a odhodlané činy? Žijeme někdy, odejdeme někdy, jak je to na obraze, který namaloval můj duch, na obraze, jenž tě tolik připomíná? Ty poklady, ten nábytek, ten přepych, ten pořádek, ty vůně, ty zázračné květiny, to jsi ty. A i ty mohutné toky a ty tiché kanály jsi také ty.

Ty obrovské lodě až po okraj naložené bohatstvím, které vezou, z nichž se ozývají monotónní povely provázející manévrování, to jsou mé myšlenky, které dřímají nebo si hoví na tvých prsou. Jemně je vedeš k moři, jímž je nekonečno, a přitom myslíš jen na hlubiny oblohy v jasu své krásné duše, a když se – udolané věčným kymácením na vzdouvajících se vlnách a plné zboží z Orientu – vracejí do mateřského přístavu, jsou to pořád mé obohacené myšlenky, které se z nekonečna vracejí k tobě.

PODIVÍN

„Koho miluješ nejvíce, záhadný člověče, pověz.
Otce, matku, sestru nebo bratra?“
„Nemám ani otce, ani matku, ani sestru, ani bratra.“
„Přátele?“
„Použil jste výraz, jehož význam mi dodnes zůstává neznámý.“
„Vlast?“
„Nevím, na které zeměpisné šířce se nachází.“
„Krásu?“
„Tu bych miloval rád, je božská a nesmrtelná.“
„Zlato?“
„Nenávidím je stejně, jako vy nenávidíte Boha.“
„Tak co tedy miluješ, ty zvláštní podivíne?“
„Miluji oblaka..., oblaka, která plynou..., támhle... ta zázračná mračna!“

Flakón (závěr)

A tak až zapadnu do nepaměti lidí
jak někam do skříně a až mne také sklídí
jak starý flakónek, jež dávno pokryl prach,
jenž sešel, vyčichl a proměnil se v pach,

změním se na rakev, změním se na hnilobu!
Pak věrně dosvědčím tvou zhoubnost, sílu, zlobu,
ty jede, jenž jsi mně byl podán anděly
a jenž mne užíráš, má smrti, příteli!

Jak sen, sen z kamene jsem krásná, smrtelníci,
a prs můj, o který se zraní každý z vás,
vždy inspirovat zná básníka láskou bdící,
věčnou a oněmlou jak jsoucí hmoty jas.

Sfinx nepochopená, v azurném trůním zlatu;
s úbělem labutí já poutám citů sníh
a nenávidím vše, co křivky přesouvá tu,
a nikdy nepláči a nikdy neznám smích.

Básníci přede mnou, vhrůženou do gestace,
již zdám si půjčovat od nejpyšnějších soch,
za přísných studií prožijí věk své práce;

vždyť k fascinování těch milenců, když vkročí,
mám čistá zrcadla, v nichž zkrásní věci sloh:
své oči široké, s věčnými třpyty oči!

HYMNUS NA KRÁSU

Přicházíš z propasti nebo z nebeských končin,
Krásno? Z tvých pekelných i božských pohledů
vyšlehne zmateně hned laskavost, hned zločin,
silně se podobáš vínu v tom ohledu.

Západ i svítání zrcadlí se ti v oku,
jak večer před bouří k nám dýcháš vůněmi,
tvé rty jsou amfora, polibky kapky moku,
hoch po nich vzmuží se, muž zjihle oněmí.

Sestupuješ k nám z hvězd či rašíš z černé hloubi?
Osud se za sukni ti plouží jako pes;
rozséváš radosti i hrůzyplné zhouby,
jsi nezodpovědná a vládneš, až jde děs.

Ty šlapeš po mrtvých, Krásno, a jsou ti k smíchu,
Hrůza — to je tvůj šperk, nejslastnější z tvých vnaď,
Vražda ti milostně tančí po pyšném břichu
rozkošný taneček uprostřed cingrlat.

Ty svíce, nad tebou osleplá můra praská,
vzplane a zavolá: Plameni chvála bud'!
Jako když vlastní hrob umírající laská,
supící milenec lehá na nahou hrud'.

Jsi z ráje? z pekla jsi? bud' co bud' se ti svěřím,
ty stvůro, naivní, hrozná v tmě před námi!
Jen když tvá noha, zrak, úsměv mi dá klíč k dveřím
Nekonečna, v ten kraj drahý a neznámý.

Jsi Anděl? Siréna? Bůh světla? Satan přítmi?
Pojď, vilo s očima, z nichž kane sladký jed.
Pojď, jen když učiníš vůněmi, světlem, rytmy
chvilé mín' tíživé a mín' ohavný svět.

Můj duchu malátný, dřív vždycky chtivý klání,
Naděje, nitíci svou ostruhou tvůj vznět,
tě nechce sedlat již. Lež, oři, váháš hned,
když vidíš překážku a máš se dostat za ni.

Spi tupým spánkem svým, žij, srdce, v odevzdání!

Ach, tebe, duchu mdlý, představší tolik bēd,
nemůže přivést již svár ani láska k plání!
Bud' sbohem polnice a flétno plná lkání!
Přestaňte, rozkoše, mé srdce pokoušet!

Mně Jaro nevoní, byť hýří, samý květ.

A nelitostný Čas mě hltá bez ustání
jak sněhy mrtvolu, tuhnoucí zvolna v led,
a já se dívám s hůr, zře na kulatý svět,
a nehledám si v něm již nikde pelech ani.

Lavino, ráčíš mě již strhnout temnou strání?

ZDECHLINA

Vzpomeňte, duše má, nač za letního rána,
jak stvořeného pro lásku,
jsme přišli: u cesty zdechlina rozežraná
na horkém loži z oblásků,

s nohama nahoru jak žena všeho znalá
a potíc jedy zpod žáru,
nedbale, nestoudně dokořán otvírala
své břicho plné výparů.

Na tuto hnilobu zářilo slunce zlobně,
jak dopéci by chtělo tu
a velké Přírodě zas vrátit stonásobně,
co spojilo kdys v jednotu;

a nebe patřilo, jak zdechlina v své slávě
jako květ rozvíjí se dál.
Takový silný puch, že vy jste z toho v trávě
div neomdlela, na vás vál.

.....

— A přece jedenkrát budete, není zbylí,
jak tohle svinstvo plné much,
vy, hvězda očí mých, vy, slunce mého žití,
vy, vašeň má i strážný duch!

Ano! jak tohleto, královno spanilosti,
svátostmi zaopatřenou
vás dají do země práchnivět mezi kosti,
pod tučnou trávu zelenou.

Pak rcete, krásno má, těm červům, kteří v šeru
polibky žrát vás budou dál,
že božkou podstatu i tvar svých lásek věru,
ač dávno tlí, jsem uchoval!

CHARLES CROS
SVOBODA

Z chlívů až sem nám žene sladký
puch Západ, Východ, Sever, Jih.
U stolů šťastných nikdo svátky
nesvětí, co chtějí po mrtvých.

Jdou princezny s krásnými zadky
z pokladnic rozdat, co je v nich.
Do písků jdem však mlčky zpátky
vyhnaní, silní, v zádech smích.

Je vidět lunu, jak se zvedá
a černým nebem lije jas.
A poučení?... Žádné, běda!

Utěšuje mě vidět vás,
obemknout vám dnes večer pas,
příteľkyně skvostná a hnědá.

GEORGES RODENBACH
OČI ŽEN

Ach, oči, oči žen jsou Středozevní moře
udělaná z pěn let a azurové modře,
kdy v mladé sezóně se celá duše vsází.
Co za obzorem je za moře s modrou hrází
zpěněné okolo těch dvojčat ostrovů?
Kam v záliv s modrým dnem zornic vplout
k domovu?

.....

Jednoho večera, který je koncem mládí,
zakotví duše, je pozdvižena a končí
s plavbami uprostřed nesmírných krásných očí...

Ach, jaké vnadidlo, jež k plavbám v očích svádí!

JORIS-KARL HUYSMANS EXTÁZE

Noc přikvačila, luna se vynořila z obzoru, rozprostírajíc po modré dlažbě nebe své šaty barvy síry.
Seděl jsem vedle své milované, ó velmi blízko! Tiskl jsem její ruce, vdechoval jsem vlhrou vůni její
šije, opojný dech jejích úst, tiskl jsem se k jejímu rameni, chtělo se mi plakat; extáze mě rozechvívala,
byl jsem zmaten, má duše na lehkých perutích letěla nad mořem nekonečna.

Ona však náhle vstala, vyprostila mi ruku, zmizela v habří, a já uslyšel něco jako crkotání deště
v listí.

Slastný sen zmizel...; spadl jsem zpátky na zem, na sprostou hlínu. Ó bože můj! bylo tomu tak, ona,
božská milenka, ona byla, jako všechny, otrokyní vulgárních potřeb!